

Slovo k povzbuzení na neděli 8. října 2023, na 27. neděli v mezidobí – A
Biblická čtení: Iz 5,1-7; Ž 80; Flp 4,6-9; Mt 21,33-43

Milé sestry, milí bratři,

souvislost mezi dnešním prvním čtením a úryvkem evangelijním se zdá být opět celkem zřejmá: Je to **obraz vinice**, potažmo jejího hospodáře a jejích správců, vinařů, který je oběma biblickým textům společný.

V prvním čtení z proroka Izaiáše, jakož i v následném žalmu, je vinicí **celý Izrael**. Zvláště milou sazenicí je pak kmen **Juda**, který obývá Jeruzalém, kde je Hospodinův chrám, a jeho okolí, Judsko, srdce Zaslíbené země, a po pádu Samaří se stal jediným Izraelem. **Hospodin** Bůh sám tuto svou vinici **vysázal** a od začátku s velikou láskou **opečovával**, jak se jen na vinici patří: «Oplotil ji, očistil od kamení, osázal ji ušlechtilou révou, věž a lis v ní postavil». **Ale** ona přesto při vinobraní přinesla **pláňata trpká**, odporná. Proto musí být vydána **zpuštěná**. Tak praví prorok.

Izrael, Juda se při četbě tohoto Izaiášova proroctví měl **ve vinici** samozřejmě **najít a obrátit se**. Měl si přiznat, že často **nenese** sladké hrozny, život podle Božího zákona, že Hospodinova péče tak přichází nazmar. A že právě toto – mimo jiné – je důvodem řady jeho dějinných útrap, vysvětlením mnohého zlého, co ho stihlo a stíhá. Mnohá zpuštěná, které na Boží lid – zvláště ze strany jeho vnějších nepřátel – přišlo a přichází, měl Izrael sebekriticky interpretovat také jako **trest za vlastní hřích**, potažmo jako Boží bolestné **volání k obrácení**.

V evangelijním Kristově podobenství je vinicí nejprve také Izrael. Ten měl i v době Ježíšově být stále Božím lidem, Boží vinicí ve světě. V centru evangelijního podobenství pozornosti již ale nestojí vinice sama, nýbrž spíše její **vinaři**. Těmi jsou nejprve pastýři Izraele, velekněží a starší, učitelé Zákona, jimž je podobenství primárně adresováno: «Ježíš (je) řekl **velekněžím a starším lidu**» slyšeli jsme. Velekněžím a učitelům Zákona bylo svěřeno Bohem Hospodářem **správcovství** Boží vinice, celého Božího lidu. Stali se ovšem **správci špatnými**, neposlušali služebníky Božího hospodáře a nechtěli přinášet výtěžek, vinici (a její plody) si svévolně **přivlastnili**. Tak jednali už mnozí jejich dějinní **předchůdci**, kteří neposlušali proroky, služebníky poslané Bohem-hospodářem, žili pro sebe z Boží vinice a na její úkor. Nyní jsou to oni, Ježíšovi posluchači, kteří nejenže také **neposlouchají dávné proroky**, ale nechtějí přijmout ani samotného **syna vinaře** – Božího syna, **Krista**. A nakonec ho také **zabijí**.

Nicméně **vinici si nezachrání**, bude jim **odňata**, Izrael sám bude zpuštěn. Obnovená vinice bude svěřena jiným vinařům, **pastýřům Nového Zákona**, kteří už budou moci být ze všech národů a kritériem k jejich výběru už nebude pokrevní příbuznost (potomstvo Abrahámovo, potažmo Leviovo), nýbrž právě **ochota odvádět hospodáři ovoce**, sladké hrozny a odevzdávat je v pravý čas. Z vinice Izraele se stane **vinice církve**.

Takovéto čtení biblického podobenství je určitě možné, tak nějak je také četli **už staří církevní otcové**. Nicméně při této četbě musíme dát velký pozor na dvě **nebezpečí**. Jednak rozhodně nesmí vést k jakémukoli protizidovskému **antisemitismu**, jak se bohužel v dějinách církve také dělo. A už vůbec nesmí vést k nějaké **sebejistotě** typu: „Tak, my jsme nyní tou správnou vinicí a my pastýři těmi správnými správci vinice“, jak se bohužel děje pořád.

Právě **naopak**. Dnešní Boží slova zní vlastně s mnohem větší **palčivostí**, než byla čtena či adresována uším židovských posluchačů. Vždyť Kristus už přišel.

Představme si proto, že **vinicí** je především sama **Boží přítomnost ve světě**, nebeské království. Ostatně **církev** je přeci shromáždění nás lidí kolem této tajemné Boží přítomnosti, kolem **Krista**. A představme si, že **vinaři** jsme nějak my **všichni**, nejen pastýři církve. Pak nám **všem** podobenství říká, že **nepečujeme-li o Boží království** mezi námi – tedy o víru, naději a především lásku – a **zabíjíme-li** v sobě a mezi sebou **Boží hlasy** k této péči – tedy k životu dle víry, naděje a především lásky – **vybízející**, pak jsme opravdu dost **podobní**

špatným vinařům. A vinice nám možná bude dříve nebo později také **odňata.** Ostatně o tomto nebezpečí sám Pán Ježíš mluví: «Komu bylo více dáno, od toho se bude více vyžadovat», anebo «kdo nemá, tomu bude vzato i to, co si myslí že má».

A tak možná **první otázkou,** kterou si můžeme při poslechu podobenství položit, je, **jaké hrozny** našemu okolí přináší naše **křesťanství,** jaké ovoce mu přináší naše víra. Neb **podle ovoce** se pozná, co je v nás, říká sám Pán Ježíš.

Přičemž v posuzování ovoce možná nejde primárně o množství, ale o jeho **sladkost,** ne o výkony, ale o míru **lásky,** kterou do svých činů vkládáme. Neboť **láska** je nejlepší silou k potřebám světa nejpriměřenějším výkonům...

Ale zkusme ve svých představách, **co všechno** může ještě být **Boží milovaná vinice,** jít ještě **o krůček dále,** snad k ještě větší alegorizaci. Je-li vinicí **to Boží ve světě,** pak jí nejspíš nejsou jen jedinečné Kristovy přítomnosti, v církvi či v našem srdci, ale v posledku **vše,** co je, protože **Bůh** chce být a je **všude.** «Zamířím-li k nebi, jsi tam, a když si ustelu v podsvětí, také tam budeš» slyšíme v jednom žalmu. **Celý svět** patří přeci hospodáři, **Hospodinu,** ve všem jsoucím je on **nějak přítomen,** všechno je jeho.

Proto vinicí je vlastně **vše,** co je a jen může být. V duchu podobenství **zvlášť** to, co je člověku – jako jednotlivci i celku lidstva – nějak **svěřeno do péče.** Anebo – méně antropocentricky řečeno – **vše,** v čem člověk **prožívá** svůj život, k čemu se **vztahuje,** kudy světem **kráčí.** Včetně našeho vlastního **já,** našich potencialit a **času** naší pozemské existence. To vše – a mnohé další – je nějak **milovanou Boží vinicí,** my jsme do ní **postaveni** jako **vinaři.** Zároveň **my** sami jsme **vinicí,** naše **já** je vinicí, jehož my sami jsme **vinaři,** máme být Božími vinaři.

Co to vše znamená? Vedle dalšího možná **připomínku,** jaký by měl být náš **základní postoj ke všemu** i k nám samým, k věcem Božím i světským, nadpřirozeným i přirozeným: **Nic z toho** není přímo naše, vše nám bylo jen **svěřeno,** a to i proto, aby přinášelo **sladké ovoce.** Všim máme **ochutit svět,** my sami se máme stát **sladkým ovocem.** Máme **chutnat** světu a **pečovat** o jeho chuť.

Což jsou **metafory** snad natolik **výmluvné,** že netřeba je explikovat...

Milé sestry, milí bratři, kéž bychom slyšeli po celý život **Boží hlasy,** především **Kristovy z evangelia,** volající **k přinášení sladkých hroznů.** Křesťanství je sice primárně vztah k Bohu, ale ke vztahu prostě **nutně** patří i **snaha o čin;** to nám nejen dnešní podobenství říká docela jasně. **Podle ovoce** – ne primárně podle jeho množství ale podle jeho **sladkosti** – se **poznáme,** podle ovoce poznají **druzí** i nás, i podle ovoce nás při vinobraní přijme Bůh, i podle ovoce budeme **souzeni,** anebo odsouzeni...

Jaké ovoce máme zrovna my přinášet, jaké vztahy máme mile **ochutit,** jak **opečovat** svět a jeho chuť kolem sebe, to necht' si zkusí zodpovědět **každý z nás sám.** Ano, **všichni** jsme nedokonalí, slabí, hříšní, upadáme ve svém poslání být vinaři i vinicí, stále znovu a často stejně, ale **Bůh** nás všechny chce znovu **opečovávat.** Stále, dokud jsme zde na světě. Nechme se. **S touhou** – s Boží pomocí – znovu přinést aspoň nějak sladké **ovoce,** aspoň nějak jím být, být vinaři i vinicí...